

BØGER

Læs de seneste nyheder og anmeldelser fra litteraturens verden på www.berlingske.dk/boeger

Når fantasien tager magten

BIOGRAFI ★★★★★ Moderne tids største danske børnebogsforfatter ville i år være fyldt 70. Jens Andersens detaljemættede og sprudlende biografi beskriver den tragiske skæbne bag Ole Lund Kirkegaards overdådige bøger, og anslår samtidig et generationsportræt.

Af Jakob Levinsen

Hvad Jimi Hendrix sidst i 1960'erne var for verdens rockmusik, var Ole Lund Kirkegaard lidt senere for dansk børnelitteratur. På ganske få år skrev han seks bøger og en TV-serie, hvis uregelmæssige fantasi, sproglige originalitet og bittersøde humanisme stadig er genrens højvandsmærke i moderne tid herhjemme, og et af 1970'ernes mægtigste danske forfatterskaber i det hele taget.

Men han var også en skrøbelig sjæl, hvis litterære perfektionisme og tro på uskyldens og fantasins frihed blev en forbandelse. Blot 38 år gammel døde han i marts 1979 efter lang tids alkoholisme og private og kunstneriske kriser, og endnu i år ville han kun være fyldt 70.

Det blev allerede markeret i foråret med børnelitteratureksperten Torben Weinreichs »Ole Lund Kirkegaard – et forfatterskab«. Så selv om omslaget til Jens Andersens biografi antyder noget andet – forlaget er endda det samme – er den altså ikke den første om sit emne.

Som undertitlen »En livshistorie« antyder, har den hovedvægten på Lund Kirke-

gaards liv nok så meget som på forfatterskabet. Frem for et rent litterært portræt er det nok så meget en skæbnefortælling, om hvordan den frisindede skolelærer og fabulerende digter blev mere og mere hjemløs mellem en puritansk politiserende tidsånd, sine egne dæmoner og de efterhånden kolossale publikumsforventninger.

Fra kaos til stjernestunder

Jens Andersen har tidligere udgivet store biografier om Thit Jensen, Tove Ditlevsen, Tom Kristensen og H.C. Andersen, samt fodboldspilleren Frank Arnesen. Og hvis ikke han allerede havde brugt titlen »Dansende stjerne« om Tom Kristensen (hentet fra filosofen Nietzsches erklæring om, at man må have kaos i sig for at føde en sådan), kunne han lige så godt have brugt den her.

Niveauet af researcharbejde synes lige så stort her, både hvad angår datiden generelt, og hvad angår hovedpersonens familie og venner. De er ofte bemærkelsesværdigt åbenhjertige og tilgivende, om end Jens Andersen også selv synes at foretrække den generøse og blufærdige tilgang frem

for den kritiske og analyserende.

Til gengæld kommer man særdeles vidt rundt i detaljerne og er over halvvejs, før Ole Lund Kirkegaard er så meget som debuteret som forfatter. I forhold til, at hans erklærede litterære forbilleder var Hemingway, og at han selv som skribent var kendt for at skære til og smide væk i én uendelighed, bliver det en smule ironisk.

Så vi er med i såvel stort som småt og meget småt, fra opvæksten i et atypisk åbent borgerhjem i 1940'ernes og 1950'ernes Skanderborg over det ekstraordinært kreative miljø på Århus Katedralskole omkring 1960 til lærergeringen i lillebyen Oue. Den tjente i vidt omfang som forbillede for hans bøger; til gengæld satte hans elev Niels Arden Oplev senere hans enestående sprælske og nyskabende undervisning et minde i filmen »Drømmen«.

Men detaljerigdommen, der også omfatter talrige familiefotos og Ole Lund Kirkegaards egne krøllede malerier og tegninger, har en pointe. For efterhånden træder det i Jens Andersens skildring frem, i hvor høj grad bøgerne hænger direkte sammen

med Ole Lund Kirkegaards generelle menneske- og ikke mindst børnesyn.

Det vil frem for alt sige en nærmest indædt tro på leg, anarki og nysgerrighed. Samt ikke mindst tillid til, at børn nok selv skal finde ud af tilværelsen, bare de formår at forblive børn, også efter at de er vokset op.

Nostalgi i det nære

Stik modsat såvel den klassiske opdragelseskultur, han selv var rundet af, og den centralisering og bureaukratisering af skolesystemet, der allerede på hans tid var begyndt at stikke hoven frem. Derfor blev lillebyens nærhed og landsbyskolen også den tilbagevendende, og mere og mere nostalgiske ramme for hans fortællinger.

Hvis antiautoritær pædagogik i dag ofte fremstår som et stivnet dogme, med fortalere der ofte i virkeligheden står for det stik modsatte, så var Ole Lund Kirkegaards bøger, og som den skildres her, også hans praksis som lærer, nogle af dens allerfineste øjeblikke. Samtidig blev det legebarnets tragedie, at han, som C.V. Jørgensen sang på samme tid, for vild i sin fantasi, og modsat sit an-

det forbillede Pablo Picasso åbenbart aldrig rigtig fik fat i voksenlivet.

De andre rødder

Store, researchede og i dette tilfælde gerne sprudlende skrevne biografier om børnebogsforfattere er mildt sagt sjældne. Men på sæt og vis er Jens Andersen her bare tro mod sit emne: ligesom Ole Lund Kirkegaard tog børn (mindst) lige så seriøst som voksne, tager Jens Andersen hans liv og forfatterskab lige så seriøst som han tidligere har taget nogle af voksenlitteraturens største kæmper, og sætter ham ofte ind i voksenlitterære sammehænge.

Samtidig bidrager Jens Andersens bog til et generationsportræt. Netop fordi Ole Lund Kirkegaard aldrig var rigtig hippie, endside 68er eller rundkreds-spædagog af den teoretiserende slags.

For dermed bliver hans lige så store som sørgelige historie også et koncentrat af, hvordan det gik mange af de andre søde rødder, der dengang kom ud, hvor de ikke kunne bunde. Altså dem, der ikke bare skrev paroler om at få fantasien til magten, men på godt og ondt tillod den

at få magten over dem selv. »scuse me while I kiss the sky,« sang Jimi Hendrix nogle år forinden. Og på dansk jord og i dansk litteratur skete og sker det ikke mindst i selskab med Lille Virgil, Gummi-Tarzan og næsehornet Otto.

Jens Andersen: »Ole Lund Kirkegaard. En livshistorie«, 304 s., rigt ill. Kr. 299, 00 (vejl.). Udkommer i dag.

Det er kotume, at bøger skrevet af Berlingske Tidendes medarbejdere, anmeldes af eksterne skribenter. Derfor gæsteanmelder Jakob Levinsen, litteraturredaktør på Jyllands-Posten, Jens Andersens bog

FÅR JEG SEX I DE HER SKO?

OM MODERNE KVINDERS FORHOLD TIL SKØNHED, MODE - OG MAGT

Kvinder har til alle tider brugt skønhed og mode som adgang til ægteskab og social status. I dag er der nye sko på suppen. Vi kvinder kan selv skaffe os penge, frihed og magt! Foredrag med Emilia Van Hauen.

Det får du med hjem: • Fra klan-ar og togaer til Mac og Prada: 10.000 års skønheds- og modehistorie på 10 minutter • Skønhedens og modens store ikoner - også dem vi ikke forstår! • Hvem er DU i modematrixen: ModeHeks, StilPirat, DivaDarling eller Fashionista? • Skønhed er smukt - hæslihed fascinerer... og frigør. • Naturlig skønhed: Er botox og silikone personlig fiasko eller moderne frigørelse? • Vil du have indflydelse og magt? Så find din stil - og drop acrylsweateren!

• Nå ja - og hvad er det så lige med os kvinder og sko?

Tid: Tirsdag 12. oktober 2010 kl. 19 - 20.30

Sted: Radiosson Blu Falconer, lokale 202, Falkoner Allé 9, 2000 Frb. C

Pris: Kr. 300 pr. person.

Køb din billet på lidtmere.dk/skoogkvinder